

Suvestinė redakcija nuo 2024-10-08

Nutarimas paskelbtas: TAR 2023-05-10, i. k. 2023-08860

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

NUTARIMAS DĖL DIDŽIAUSIOS GALIMOS SANDORIO KAINOS NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO

2023 m. gegužės 10 d. Nr. O3E-619
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (2022 m. kovo 31 d. įstatymo Nr. XIV-1001 redakcija) 11 straipsnio 3 punktu, 22 straipsnio 14 dalimi bei atsižvelgdama į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) Dujų ir elektros departamento Atsinaujinančios energetikos ir elektros mažmeninės rinkos skyriaus 2023 m. gegužės 2 d. pažymą Nr. O5E-371 „Dėl Didžiausios galimos sandorio kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“, Taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Didžiausios galimos sandorio kainos nustatymo metodiką (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 straipsnių, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, 54 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1001, 2 straipsnio 1 ir 2 dalies, 3 straipsnio 1–4 dalių, 5, 7, 10, 15 ir 17 straipsnių įsigaliojimo.

Tarybos pirmininkas

Renatas Pocius

DIDŽIAUSIOS GALIMOS SANDORIO KAINOS NUSTATYMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Didžiausios galimos sandorio kainos nustatymo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja didžiausios galimos sandorio kainos (toliau – didžiausia sandorio kaina), kurią Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalies (dalių) (toliau – jūrinė teritorija) naudojimo atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursų, organizuojamų vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 22 straipsnio nuostatomis (toliau – Konkursas), dalyviai galės prašyti gauti už jūrinėje teritorijoje plėtojamose elektrinėse pagamintą elektros energiją, dydžio nustatymo tvarką.

2. Metodikos tikslas – nustatyti skaidrius ir objektyvius didžiausiosios sandorio kainos nustatymo principus.

3. Metodika parengta vadovaujantis Įstatymo 22 straipsnio nuostatomis.

4. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), vadovaudamasi Metodika, kiekvienam Konkursui nustato didžiausią sandorio kainą, kurios Konkurso dalyviai negali viršyti teikdami pasiūlymus dėl elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių pirkimo–pardavimo sandorio kainos už pasiūlytą metinį elektros energijos skatinamą kiekį.

5. Metodikoje vartojamos šios sąvokos:

5.1. **Diskonto norma** – gražos norma, taikoma būsimų pinigų sumų ar pinigų srautų dabartinei vertei apskaičiuoti.

5.2. **Jūrinio vėjo elektrinės (toliau – elektrinė) įsteigimas** – elektrinės gamybos įrenginių ir jiems reikalingos (būtinės) infrastruktūros techninio projekto parengimas, įrenginių įsigijimas, sumontavimas, prijungimas ir baigiamieji darbai.

5.3. **Elektrinės naudingo eksploatavimo laikotarpis** – laikotarpis, kurio metu elektrinė techniškai yra pajėgi gaminti elektros energiją ir kuris pradedamas skaičiuoti nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo elektrinei dienai.

6. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Įstatyme ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS DIDŽIAUSIOS SANDORIO KAINOS NUSTATYMO PRINCIPAI

7. Taryba, nustatydamą didžiausią sandorio kainą, atsižvelgia į žemiau nurodytus kriterijus:
- 7.1. vidutinį metinį elektros energijos gamybos kiekį;
 - 7.2. vidutines kintamąsias ir pastoviąsias veiklos sąnaudas;
 - 7.3. vidutines santykinės investicijas į elektrinių įrengimą ir jų prijungimą prie elektros tinklų, įskaitant transformatorių pastotės sausumos teritorijoje plėtros sąnaudas;
 - 7.4. paramos taikymo laikotarpį;
 - 7.5. diskonto normą;
 - 7.6. elektrinės naudingo eksploatavimo laikotarpį.

III SKYRIUS DIDŽIAUSIOS SANDORIO KAINOS NUSTATYMO TVARKA

8. Taryba nustato elektrinėje pagaminamą vidutinį santykinį metinį elektros energijos kiekį, atsižvelgdama į Lietuvoje veikiančių elektrinių naudingumo koeficientą, o jeigu tokių veikiančių elektrinių Lietuvoje nėra, įvertina oficialių institucijų ir kitų organizacijų naujausius viešai skelbiamus duomenis apie Europos šalių elektrinių naudingumo koeficientą:

$$Q_i = 8760 \cdot \eta, \quad (1)$$

kur:

Q_i – elektrinėje per metus pagamintas santykinis elektros energijos kiekis, MWh/MW;
 η – elektrinės naudingumo koeficientas;
 i – elektrinės naudingumo eksploatavimo laikotarpio t metai.

9. Taryba apskaičiuoja laukiamų elektrinės vidutinių kintamųjų ir pastoviųjų veiklos sąnaudų sumą (S_i) naudingumo eksploatavimo laikotarpio i -taisiais metais:

$$S_i = S_P + S_K, \quad (2)$$

kur:

S_i – laukiamų elektrinės vidutinių kintamųjų ir pastoviųjų veiklos sąnaudų suma naudingumo eksploatavimo laikotarpio i -taisiais metais, Eur/MW;
 S_P – elektrinės vidutinės pastovios veiklos sąnaudos, Eur/MW;
 S_K – elektrinės vidutinės kintamosios veiklos sąnaudos, Eur/MW.

10. Elektrinės pastoviosios veiklos sąnaudos yra vidutinės elektrinės veiklos ir išlaikymo sąnaudos (S_P), apskaičiuojamos kaip procentinė dalis nuo investuotino kapitalo apimties elektrinei įsigyti ir įrengti, įvertinus Lietuvoje veikiančių elektrinių veiklos sąnaudų apimtį bei Europos šalyse prieinamų elektrinių veiklos sąnaudų apimtį:

$$S_P = k_p \cdot K_I, \quad (3)$$

kur:

S_P – vidutinės elektrinės veiklos ir išlaikymo sąnaudos, Eur/MW;
 k_p – procentinė dalis Europos šalyse ar Lietuvoje veikiančių elektrinių veiklos ir išlaikymo sąnaudų apimties;
 K_I – investuotino kapitalo apimtį elektrinės gamybos įrenginiams įsigyti ir elektrinei įrengti, Eur/MW.

11. Elektrinės kintamosios veiklos sąnaudos (S_K) atitinka paramos vietos bendruomenėms (M_B) dydį.

12. Paramos vietos bendruomenėms dydis (M_B) apskaičiuojamas kaip elektrinėje pagaminto santykinio elektros energijos kiekio ir įmokos dydžio sandauga:

$$M_B = m \cdot Q_i, \quad (4)$$

kur:

M_B – paramos vietos bendruomenėms dydis, Eur/MW;

Q_i – elektrinėje per metus pagamintas santykinis elektros energijos kiekis, MWh/MW;
 m – įmokos dydis, pagal Įstatymo 22 straipsnį lygus 1 Eur/MWh.

13. Taryba apskaičiuoja investuotino kapitalo apimtį elektrinei įsteigti (K) atsižvelgdama į:

13.1. oficialių institucijų ir kitų organizacijų naujausius viešai skelbiamus duomenis apie Europos šalių vidutinius investicinius poreikius elektrinei įsteigti ir (ar) į Lietuvos rinkoje steigiamų elektrinių vidutinius investicinius poreikius. Jei šie duomenys yra ankstesnių metų nei didžiausios sandorio kainos nustatymo metai, įvertinama visų metų iki didžiausios sandorio kainos nustatymo metų infliacija Lietuvos rinkoje;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [O3E-1268](#), 2024-10-07, paskelbta TAR 2024-10-07, i. k. 2024-17568

13.2. oficialių institucijų ir kitų organizacijų naujausiai viešai skelbiamus duomenis apie Europos šalių investuotino kapitalo procentinę dalį elektrinėms prijungti prie elektros tinklų, į Lietuvos rinkoje steigiamų elektrinių investuotino kapitalo procentinę dalį elektrinėms prijungti prie elektros tinklų;

13.3. vidutinius investicijų poreikius, įvertinus infliaciją Lietuvos rinkoje jungties nutiesimui ir prijungimui prie operatoriaus transformatorių pastotės sausumoje. Jeigu nebuvo atlikti faktiniai tiesimo ir prijungimo darbai, investuotino kapitalo apimtis jungties įrengimo darbams nustatoma vadovaujantis oficialių institucijų ir kitų organizacijų naujausiai viešai skelbiamais duomenimis apie Europos šalių vidutinius investicinius poreikius jungties įrengimo darbams.

Kapskaičiuojama pagal formulę:

$$K = K_I + K_P + K_K, \quad (5)$$

kur:

K – investuotino kapitalo apimtis elektrinei įsteigti, Eur/MW;

K_I – investuotino kapitalo apimtis elektrinės gamybos įrenginiams įsigyti ir elektrinei įrengti, Eur/MW;

K_P – investuotino kapitalo apimtis elektrinei prijungti operatoriaus dalyje prie perdavimo tinklo, įskaitant transformatorių pastotės sausumos teritorijoje plėtros sąnaudas, Eur/MW;

K_K – investuotino kapitalo apimtis jungties nutiesimui ir prijungimui nuo elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, Eur/MW.

14. Taryba nustato investuotino kapitalo apimtį elektrinei prijungti operatoriaus dalyje prie perdavimo tinklo, įskaitant transformatorių pastotės sausumos teritorijoje plėtros sąnaudas (K_P) remiantis pateiktomis operatoriaus dalyje patirtomis sąnaudomis.

15. Taryba nustato investuotino kapitalo apimtį jungties nutiesimui ir prijungimui nuo elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško (K_K) remiantis investicijomis Lietuvos rinkoje, įvertinus infliaciją, jungties nutiesimo ir prijungimo prie operatoriaus transformatorių pastotės sausumoje, tenkančioms 1 km kabelio. Jeigu nebuvo atlikti faktiniai tiesimo ir prijungimo darbai, investuotino kapitalo apimtis jungties įrengimo darbams nustatoma vadovaujantis oficialių institucijų ir kitų organizacijų naujausiai viešai skelbiamais duomenimis apie Europos šalių vidutinius investicinius poreikius jungties įrengimo darbams.

K_K apskaičiuojama pagal formulę:

$$K_K = K_J \cdot l_J + K_S \cdot l_S, \quad (6)$$

kur:

K_K – investuotino kapitalo apimtis jungties nutiesimui ir prijungimui nuo elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, Eur/MW;

K_J – 1 km investuotino kapitalo suma jūrinio kabelio nutiesimui ir prijungimui nuo elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, Eur/MW/km;

l_J – jūrinio kabelio ilgis, reikalingas prijungti elektrines iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, km;

K_S – 1 km investuotino kapitalo suma sausumos kabelio (arba oro linijos) nutiesimui ir prijungimui nuo elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, Eur/MW/km;

l_S – sausumos kabelio (arba oro linijos) ilgis, reikalingas prijungti elektrines iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško, km.

16. Elektrinės naudingo eksploatavimo laikotarpis (t) nustatomas atsižvelgiant į oficialius institucijų ir kitų organizacijų naujausiai viešai skelbiamus duomenis apie Europos šalių elektrinių naudingo eksploatavimo laikotarpius, bet negali viršyti Įstatyme nurodyto Leidimo plėtrai ir eksploatacijai galiojimo termino.

17. Didžiausia sandorio kaina, apskaičiuojama kaip išlygintos energijos gamybos sąnaudos per elektrinės naudingą eksploatavimo laikotarpį (angl. *Levelized Cost of Energy*) pagal formulę:

$$CfD = \frac{K + \sum_{i=1}^t \frac{S_i}{(1+r)^i}}{\sum_{i=1}^t \frac{Q_i}{(1+r)^i}}, \quad (7)$$

kur:

K – investuotino kapitalo apimtis elektrinei įsteigti, Eur/MW;

S_i – laukiamų elektrinės vidutinių kintamųjų ir pastoviųjų veiklos sąnaudų suma elektrinės naudingo eksploatavimo laikotarpio i -taisiais metais, Eur/MW;

Q_i – elektrinėje pagamintas ir į operatoriaus tinklus patiektas vidutinis santykinis elektros energijos kiekis i -taisiais metais, MWh/MW;

i – elektrinės naudingo eksploatavimo laikotarpio t metai.

r – diskonto norma, išreikšta vieneto dalimis. Taryba nustato diskonto normą kaip vidutinę svertinę kapitalo kainą, vadovaudamasi Investicijų gražos normos nustatymo metodika, patvirtinta Tarybos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų gražos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“.

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU DIDŽIAUSIOS SANDORIO KAINOS NUSTATYMU

18. Operatorius pateikia transformatorių pastotės sausumos teritorijoje plėtos ir prijungimo operatoriaus dalyje sąnaudas Tarybai ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo Tarybos prašymo pateikimo Operatoriui dienos arba per kitą Tarybos prašyme nustatytą terminą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-1268](#), 2024-10-07, paskelbta TAR 2024-10-07, i. k. 2024-17568

19. Taryba turi teisę iš gamintojų, perdavimo tinklo operatoriaus per Tarybos nustatytą protingą terminą gauti visą informaciją ir dokumentus, būtinus didžiausiai sandorio kainai nustatyti.

20. Taryba turi teisę prašyti tikslinti pateiktą informaciją.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Taryba didžiausią sandorio kainą nustato ir savo interneto svetainėje skelbia iki informacijos apie Konkursą paskelbimo dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-1268](#), 2024-10-07, paskelbta TAR 2024-10-07, i. k. 2024-17568

22. Taryba prieš vieną mėnesį iki didžiausio sandorio kainos paskelbimo dienos parengia ir viešai skelbia informaciją, reikalingą didžiausiai sandorio kainai nustatyti.

23. Tarybos veiksmai ir neveikimas, nustatant didžiausią sandorio kainą, gali būti skundžiami teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-1268](#), 2024-10-07, paskelbta TAR 2024-10-07, i. k. 2024-17568

Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2023 m. gegužės 10 d. nutarimo Nr. O3E-619 „Dėl Didžiausios galimos sandorio kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo